

UCHWAŁA

Dnia 22 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 22 czerwca 2020 roku sprawy w przedmiocie zastrzeżenia odmowy udostępnienia prokuratorowi dokumentów dołączonych do wniosku prokuratora z Prokuratury Krajowej, sygn. akt PK XIV Ds (...) o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej i tymczasowe aresztowanie prokuratora Prokuratury Rejonowej w W. A. Z.

działając na podst. art. 135 § 7 i 8 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze

uchwalił:

odmówić prokuratorowi A. Z., a w razie ustanowienia także jego obrońcy, udostępnienia dokumentów dołączonych do wniosku prokuratora z Prokuratury Krajowej w sprawie o sygn. akt PK XIV Ds (...).

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 5 czerwca 2020 roku prokurator z Prokuratury Krajowej wniósł o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej oraz tymczasowe aresztowanie prokuratora Prokuratury Rejonowej w W. A. Z. Jednocześnie we wniosku tym, na podstawie art. 135 § 7 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze, złożył zastrzeżenie, że dokumenty załączone do wniosku nie mogą zostać udostępnione prokuratorowi A. Z., ani też ewentualnie ustanowionemu jego pełnomocnikowi, z uwagi na dobro postępowania przygotowawczego. Uzupełniając wniosek pismem z dnia 18 czerwca 2020 roku wskazał, iż powodem złożenia zastrzeżenia była dostrzeżona obawa matactwa ze strony prokuratora,

w szczególności związana ze znajomością osób, których oświadczenia procesowe stanowią zasadniczą podstawę dowodową w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Co do zasady, prokurator, którego dotyczy postępowanie immunitetowe, ma prawo wglądu do dokumentów, które zostały załączone do wniosku. Zgodnie jednak z art. 135 § 7 i 8 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze, jeżeli wnioskujący prokurator złożył w powyższym zakresie zastrzeżenie, decyzję w przedmiocie udostępnienia załączonych dokumentów (w tym przypadku jawnych i niejawnych akt sprawy) podejmuje sąd dyscyplinarny. Może on wglądu odmówić albo też zdecydować o jego umożliwieniu. Ewentualna odmowa udostępnienia materiału dowodowego może być więc wyłącznie wynikiem decyzji sądu dyscyplinarnego (por. z uzasadnieniem uchwały Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 2012 roku, sygn. SNO 6/12, publik. Lex 1215816, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2020 roku, sygn. I DO 21/20, niepublik., a także J. Gudowski, T. Ereciński, J. Iwulski, Komentarz do (art. 80) ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, [w:] Prawo o ustroju sądów powszechnych. Ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa. Komentarz, wyd. II, LexisNexis 2009, teza 13).

Podkreślić trzeba, iż w zainicjowanym przez prokuratora postępowaniu delibacyjnym, sąd dyscyplinarny rozstrzyga jedynie w przedmiocie zaistnienia dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa przez prokuratora objętego wnioskiem. Również, analogiczne jedynie podejrzenie jest przedmiotem badania tego sądu co do zaistnienia przesłanek tymczasowego aresztowania. Nawet więc ewentualne wyrażenie zgody na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej i tymczasowe aresztowanie nie przesądzają o konieczności przedstawienia zarzutu i zasadności wniosku o zastosowanie tymczasowego aresztowania, gdyż decyzje te pozostają w wyłącznej kompetencji odpowiednio prokuratora i sądu wskazanego w art. 250 § 2 k.p.k. To dopiero ewentualnie orzekający w tym przedmiocie sąd powszechny ma pełną swobodę w ocenie przesłanek zastosowania tymczasowego aresztowania, to również dopiero w tym postępowaniu zaktualizują się wszystkie gwarancje

procesowe przysługujące podejrzanemu, także będącemu prokuratorem, jak np. wynikające z art. 249a § 1 i 2 k.p.k. Sąd dyscyplinarny działa bowiem w ramach postępowania immunitetowego, w którym sytuacja procesowa podejrzanego prokuratora może być – i jest – mniej korzystna, jak choćby właśnie na podstawie przepisów art. 135 § 7 i 8 prawa o prokuraturze, będących regulacją szczególną i wyprzedzającą w tym zakresie przepisy Kodeksu postępowania karnego (por. z uzasadnieniem uchwały Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2017 roku, sygn. SNO 21/17, publik. Lex 2306385). Przewidziana przy tym w przywoływanych przepisach możliwość odmowy nie dotyczy samego wniosku. Prokurator ma zagwarantowane ustawowo prawo odniesienia się do wniosku, musi zatem znać jego treść – w tym zarzut oraz podstawy dowodowe wystąpienia wnioskodawcy; te zawarte są w jawnym dla uczestników postępowania immunitetowego wniosku prokuratora.

Nie przesądzając zatem na obecnym etapie kwestii zaistnienia dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa i w efekcie wyniku postępowania immunitetowego, nie sposób nie dostrzec, iż zasadnicza część materiału dowodowego śledztwa pochodzi z oświadczeń procesowych osób z grona znajomych A. Z. lub osób mających styczność z urzędem prokuratorskim. Część z nich przebywa co prawda w warunkach izolacji związanej z ich tymczasowym aresztowaniem, nie dotyczy to jednak wszystkich. Do wniosku załączono również obszerny materiał dowodowy klasyfikowany jako niejawnym. W realiach niniejszej sprawy uznać należało, iż na obecnym etapie dobro prowadzonego przez prokuratora postępowania przygotowawczego przemawia za podjęciem przez Sąd Najwyższy decyzji o odmowie udzielenia prokuratorowi A. Z. (i jego potencjalnemu obrońcy) wglądu do dokumentów dołączonych do wniosku. Umożliwienie wglądu do załączonych do wniosku dokumentów zawartych w aktach sprawy, w przypadku wyrażenia zgody na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej, może stworzyć zagrożenie dla dobra postępowania przygotowawczego. Obawy te swoje podstawy znajdują w materiale dowodowym. Podkreślić jednocześnie należy, iż orzeczenie to nie wpływa na dalsze uprawnienia prokuratora objętego wnioskiem, który – o ile dojdzie do uchylenia mu immunitetu i następnie przedstawienia zarzutu, zyska wszelkie uprawnienia przysługujące w

postępowaniu karnym podejrzanemu. Na czas trwania postępowania immunitetowego, wyrażenie zgody na udostępnienie akt sprawy mogłoby jednak w sposób istotny utrudnić lub zniweczyć cele stawiane tak postępowaniu przygotowawczemu w art. 297 k.p.k., jak i szerzej, postępowaniu karnemu (art. 2 § 1 pkt 1-3 i § 2 k.p.k.).

Już tylko na marginesie wskazać należy na dysfunkcjonalność przepisu art. 135 § 8 zd. 1 prawa o prokuraturze. Nie można bowiem decyzji czy to w przedmiocie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, czy to wniosku o zezwolenie na tymczasowe aresztowanie prokuratora lub właśnie zastrzeżenia, co jest przedmiotem niniejszej uchwały, podjąć większością głosów, w sytuacji, w której na mocy art. 145 § 1a tejże ustawy Sąd Najwyższy w pierwszej instancji orzeka jednoosobowo. Notabene także we wzmiarkowanym art. 145 § 1 i 1a ustawy Prawo o prokuraturze ustawodawca błędnie wskazał na stanowisko „sędziego Izby Dyscyplinarnej”. Wszyscy sędziowie orzekający w Sądzie Najwyższym są sędziami tego sądu, a nie jednej z jego pięciu izb. W oparciu o wykładnię systemową, wspartą przepisami art. 3 pkt 5, art. 27 § 1 pkt 1a i art. 29 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o Sądzie Najwyższym należało więc przyjąć, iż sprawy te rozpoznaje Sąd Najwyższy w Izbie Dyscyplinarnej, w składzie jednego sędziego Sądu Najwyższego.